

Marek Gumkowski

"Doświadczenie dekadencji w powieściach Stanisława Ignacego Witkiewicza", Jan Błoński [w:] "Studia o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu", pod red. M. Głowińskiego, J. Sławińskiego, Wrocław 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 140

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) BŁOŃSKI Jan: Doświadczenie dekadencji w powieściach Stanisława Ignacego Witkiewicza. W: Studia o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu. Pod red. M.Głowińskiego i J.Sławińskiego. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXX, s. 33-57.

Bohaterowie utworów Witkacego są - według autora - nosicielami zarówno tych elementów postawy dekadentki, które dominowały w literaturze modernistycznej: niechęci do pracy, nudny codzienności i poczucia przygodności istnienia, jak i nowych, przede wszystkim dążenia do odnalezienia "sacrum" - metafizycznego uzasadnienia własnego istnienia. Struktura psychiczna dekadenta składa się, dla Witkacego, z szeregu sobotów oraz z obserwatora, śledzącego przeskok uczuciowy bohatera pomiędzy różnymi wcieleniami psychicznymi.

BP/47/19

M.G.

(I) GŁOWIŃSKI Michał: Witkacy jako pantagruelista. W: Studia o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu. Pod red. M.Głowińskiego i J.Sławińskiego. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXX, s. 59-82.

Podstawę porównawczego zestawienia twórczości S.I. Witkiewicza i Rabelais'go stanowi w rozprawie analogia pewnych reguł postępowania - reguł, które schyłek formacji młodopolskiej przejął dla celów modyfikacji bądź przewyciężenia niektórych właściwości stylistycznych tradycji bezpośrednio poprzedzającej. Realizowany przez Witkiewicza program "estetyki bogactwa" w zakresie stylu nawiązywał do tej tradycji, ale, podobnie jak inne dokonania epoki przełomu (Boy, Nowaczyński, Jaworski), określony był przez wzorzec rabelaisowski, który przejawiał się w szeregu procederów stylistyczno-językowych. U podstaw tego wzorca legło zaufanie do nieograniczonych możliwości języka. Mieścił się w nim również szereg sposobów kształtowania dyskursu powieściowego, wzmagający efekty groteskowości oraz funkcjonowanie zasady "sensu odwróconego". Witkacy, jako pisarz groteskowy, jest zarazem "pisarzem wielkiej, programowej nieoficjalności", i to jest ostatnie ogniwo przeprowadzonej paraleli.

BP/47/20

B.W.